

Řízení o námitkách

v procesu vyhlášení zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem

Miroslav Kristen

V návaznosti na rámcové pojednání o změnách zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (ZOPK), v důsledku posledních dvou novel, které bylo publikováno v předchozích číslech časopisu¹, se tento článek blíže věnuje některým aspektům řízení o námitkách v rámci procesu vyhlášení zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem. Jak už bylo uvedeno v předchozím příspěvku, o podaných námitkách proti návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území, zóny ochrany přírody nebo ochranného pásma se i nadále bude rozhodovat ve správním řízení. Na skutečnost, že se má o námitkách rozhodovat ve správním řízení, lze usuzovat především z toho, že se správní řád² nyní vztahuje na celý zákon o ochraně přírody a krajiny (na základě § 1 odst. 2 správního řádu ve spojení s absencí ustanovení v ZOPK, které by aplikaci správního řádu vylučovalo). Dále lze tuto myšlenku dovodit z ustanovení § 40 odst. 4, kde zákon hovoří o tom, že o jednotlivých námitkách se rozhodne zpravidla ve společném řízení, čímž je myšlen specifický druh správního řízení podle ustanovení § 140 správního řádu, a konečně také z ustanovení § 40 odst. 7, kde zákon hovoří o rozhodnutí o námitkách ve smyslu jeho závaznosti pro obsah právního předpisu, kterým se vyhláší nebo mění zvláště chráněné území nebo jeho ochranné pásmo, pokud jde o omezení vlastníků nebo rozsah ochrany, resp. její zpřísnění.

Z materiálního hlediska je rozhodnutí o námitkách správním aktem ve smyslu § 67 odst. 1 správního řádu, kterým orgán ochrany přírody v daném případě rozhoduje o právech nebo povinnostech jmenovitě určených vlastníků dotčených nemovitostí, byť omezení těchto vlastníků nastane až účinností vyhlášovacím právního předpisu. Řízení o námitkách odpovídá svým charakterem řízení o žádosti, neboť je zahájeno teprve podáním

pisemných námitek dotčeným subjektem v zákonem stanovené lhůtě³. Námitkové řízení je tak pouze fakultativní součástí procesu projednávání návrhu a jeho konání závisí na tom, zda oprávněné osoby v zákonné lhůtě podají námitky. Okruh účastníků řízení o námitkách již není v zákoně výslovně omezen pouze na osoby, které proti návrhu uplatnily námitky, přitom je však zjevné, že pouze ony mohou být z povahy věci jeho hlavními účastníky (podle § 27 odst. 1 písm. a) správního řádu). Zákon totiž i nadále vymezuje okruh osob oprávněných k podání námitek, a zároveň pokud jde o námitky dotčených vlastníků, upravuje jejich obsah.

Při vymezování dalších účastníků námitkového řízení bude nutné vycházet z obecných pravidel účastnictví podle správního řádu. Nastane-li situace, že někteří dotčení vlastníci nepodali námitky a přitom by mohli být způsobem vypořádání námitek uplatněných jinými oprávněnými subjekty přímo dotčení ve svých právech nebo povinnostech, je nutno je přibrat do námitkového řízení a považovat je za jeho účastníky na základě § 27 odst. 2 správního řádu. Obec a občanská sdružení se dosud mohla stát účastníky námitkového řízení jen v případě, že proti návrhu na vyhlášení uplatnily námitky a přitom občanské sdružení zároveň muselo být také vlastníkem dotčeného pozemku. Obec se nyní může stát účastníkem řízení nejen z titulu podání námitek (ať už z pozice vlastníka dotčených pozemků, nebo územní dotčenosti ve smyslu § 40 odst. 2 a 3 zákona), ale nově také na základě § 71 odst. 3 zákona ve spojení s § 27 odst. 3 správního řádu. To se stane pravidlem, pokud dotčená obec z různých důvodů nebude chtít nebo nestihne včas podat námitky. Občanské sdružení, není-li vlastníkem dotčeného pozemku anebo tímto vlastníkem je, ale nepodá včas námitky, má možnost stát se účastníkem námitkového řízení podle § 27 odst. 3 správního řádu za pod-

mínek a postupem podle § 70 odst. 2 a 3 zákona, tak jako v jakémkoli jiném zahajovaném správním řízení, při němž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle zákona o ochraně přírody a krajiny.

V novém znění § 40 odst. 2 zákona byla v rámci zpřesnění stávajícího zákonného textu formulace „známí vlastníci nemovitostí dotčených zamýšlenou ochranou“ nahrazena výstižnějším slovním spojením „vlastníci nemovitostí dotčených návrhem a zapsaní v katastru nemovitostí“. To neznamena na první pohled nic zásadního, neboť v dosavadní praxi se při zjišťování vlastníků dotčených nemovitostí z katastru nemovitostí obvykle vycházelo, nicméně tato drobná formulační změna textu zákona může mít některé zajímavé důsledky pro doručování v rámci procesu vyhlášení. Orgán ochrany přírody je i nadále zproštěn povinností zkoumat a zjišťovat, zda zápis v katastru nemovitostí z hlediska identifikace vlastníků odpovídá skutečnosti, a na základě principu ochrany dobré víry⁴ bude považovat za vlastníky dotčených nemovitostí ty subjekty, které jsou ke dni zaslání oznámení o předložení návrhu k projednání zapsány v katastru nemovitostí. Pokud má dotčený vlastník zpřístupněnou datovou schránku, je třeba mu doručit příslušné oznámení prostřednictvím veřejné datové sítě do jeho datové schránky. Pokud ji dotčený vlastník nemá a nepodaří se mu příslušné oznámení doručit na adresu zjištěnou z katastru nemovitostí, měl by si orgán ochrany přírody tuto adresu ověřit v Informačním systému evidence obyvatel (ISEO). V rámci ověření osobních údajů subjektu též zjistí, zda případně nemá v ISEO evidovanou adresu, na kterou mu mají být doručovány písemnosti⁵. Snadnější ověřování osobních údajů vlastníků dotčených nemovitostí by od 1. 7. 2010 měla umožnit novela ZOPK v souvislosti s účinností zákona o základních registrech⁶. Při doručování oznámení o předložení

1 Landová B., Havelková S.: *K novele zákona o ochraně přírody a krajiny*, Ochrana přírody 6/2009 ročník 64 a 1/2010 ročník 65

2 Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

3 Novelizací zákona byla odstraněna dosavadní pochybnost o tom, zda lze rozhodovat také o námitkách došlých až po uplynutí zákonem stanovené lhůty pro podávání námitek. Z dílce zákona nyní jednoznačně vyplývá, že tato lhůta je prekluzivní. Zákon výslovně stanoví, že k námitkám uplatněným po zákonem stanovené lhůtě se nepřihlíží.

4 Viz § 11 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů.

5 Viz § 20 odst. 1 správního řádu po novelizaci zákonem č. 7/2009 Sb.; jedná se o zcela nový údaj, který se na základě žádosti obyvatele v ISEO eviduje (viz § 10b zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů) a Ministerstvo vnitra je povinno jej správnímu orgánu pro účely doručování poskytnout.

6 Viz část dvacátá sedmá zákona č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech, který do zákona č. 114/1992 Sb. vložil nový § 75a, na jehož základě mají Policie ČR a Ministerstvo vnitra povinnost poskytovat orgánům ochrany přírody vybrané údaje z agendového informačního systému evidence obyvatel, agendového informačního systému cizinců a základního registru obyvatel.

návrhu k projednání některým vlastníkům nemovitostí dotčených návrhem a zapsaných v katastru nemovitostí mohou nastat komplikace. Jestliže adresát písemnosti má pobyt nebo se zdržuje v cizině, je třeba postupovat přiměřeně podle ustanovení správního řádu o doručování do ciziny a doručování provést prostřednictvím provozovatele poštovních služeb nebo příslušného orgánu státní správy pověřeného k doručování písemností do ciziny. Pokud se písemnost doručovaná do ciziny orgánu ochrany přírody vrátí zpět jako nedoručená, není třeba adresátovi usnesením ustanovovat opatrovníka, neboť v tuto chvíli ještě nejde o správní řízení, ale o fázi oznamování návrhu na vyhlášení, která je součástí legislativního procesu; proto se příslušná ustanovení správního řádu o opatrovníkovi neužijí. Obdobně je třeba přistupovat k situaci, kdy se zasláná písemnost orgánu ochrany přírody vrátí s tím, že adresát zemřel. Potom

nelze spravedlivě požadovat, aby orgán ochrany přírody složitě zjišťoval, zda a jakým způsobem bylo vypořádáno dědictví, a případně proces vyhlášení s ohledem na probíhající dědické řízení odložil na neurčito. V takovém případě lze považovat oznamovací povinnost podle § 40 odst. 2 zákona za splněnou učiněním pokusu o doručení oznámení a zveřejněním oznámení na portálu veřejné správy. Tyto situace zřejmě předvídá novelizované ustanovení § 40 odst. 4 zákona, když počátek běhu lhůty pro uplatnění námitek dotčených vlastníků (a nezapsaných v katastru nemovitostí) váže na den zveřejnění oznámení na portálu veřejné správy (při vyhlášení maloplošných zvláště chráněných území) nebo na doručení oznámení veřejnou vyhláškou (při vyhlášení velkoplošných zvláště chráněných území).

Dosavadní lhůta, ve které je povinen orgán ochrany přírody došlé námítky posoudit a vy-

dat o nich rozhodnutí, zůstala i po novele nezměněna (tj. v délce 60 dnů od uplynutí lhůty pro uplatnění námitek). Povinnost orgánu ochrany přírody zveřejňovat pravomocné rozhodnutí o námitkách na portálu veřejné správy však zákon již neobsahuje, zřejmě proto, že se to vzhledem k povinnosti upravit návrh podle rozhodnutí o námitkách a povinnosti následného zveřejnění vyhlášovacím právního předpisu na úřední desce (a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup, tj. na tzv. elektronické úřední desce) příslušného orgánu ochrany přírody, popřípadě publikaci ve Sbírce zákonů nebo Věstníku právních předpisů kraje, jeví jako nadbytečné.

Autor pracuje na ředitelství AOPK ČR, samostatné oddělení právní podpory státní správy

SUMMARY

Kristen M.: Objection Procedures in Declaring Specially Protected Areas and Their Buffer Zones

The article analyses legal aspects in objection procedures as a facultative part of declaring Specially Protected Areas and their buffer zones before the last amendment to Act No. 114/1992 Gazette on the Protection of Nature and the Landscape, as amended later, and after the amendment. Particularly, it aims at a new, broader definition of parties to the specific

administrative procedure. Special attention is given to more detailed identification of property owners affected by proposed protection as subjects justified and competent to submit their objections against the proposal to declare a Specially Protected Area and its buffer zone, when the law newly explicitly states that the state of registration in the Land Registry is decisive. Furthermore, the author deals with possible ways of delivering notices on the proposal to declare a Specially Protected Area to affected owners, points out some complicated situations during the delivery and proposes their solutions. Finally, he mentions the changes related to promulgation of a decision on the objections.

Šidélko ozdobné – překvapení z výsypky

Martin Waldhauser, Michal Mikát

Úvod

Za vážkami bychom se nejspíše vypravili k rybníku, řece nebo na rašeliníště. Málokoho by však napadlo hledat je u melioračního kanálu, který je jediným zpestřením stovek hektarů intenzivně obhospodařovaných lánů polí, nebo u opevněného odvodňovacího kanálu na rekultivované výsypce. I tady však žijí vážky, dokonce jeden z našich naturových druhů – šidélko ozdobné (*Coenagrion ornatum*).

Šidélko ozdobné je východomediteránním druhem a zasahuje ostrůvkovitým výskytem do střední Evropy (ASKEW 1988, DIJKSTRA & LEWINGTON 2006). Tento druh je na rozdíl od drtivé většiny ostatních našich šidélek vyhledávajících stojaté vody vázaný na menší, pomalu tekoucí toky. Podobá se ostatním šidélkům,

samci jsou modročerně zbarvení s odlišnostmi ve tvaru skvrn, samičky jsou na rozdíl od zelečně zbarvených samiček jiných druhů šidélek výrazněji modré.

Historie nálezů

Výskyt v České republice byl znám jen z velmi omezeného počtu lokalit, zejména na základě historických nálezů. V Čechách byl druh zjištěn před více než sto lety u okolí Mladé Vožice a Písku (KREJČI 1890), na Moravě byl nalezen v Brně-Černovicích (CZIZEK 1901). Nálezy z Přerovska (SLAVÍČEK 1930) a Osoblazska (TEYROVSKÝ 1965) nejsou lokalizovatelné ani s přesností faunistického čtvrtce. Poté byl druh považován za neznámý, a to i v době, kdy začaly přípravy s vyhlášením soustavy Natura 2000.

Tak jako u mnoha jiných zoologických objevů i v případě šidélka ozdobného se hrála svou roli náhoda. V roce 2001 byl druh zjištěn v přírodní památce Na Plachtě na okraji Hradce Králové. Jelikož se zde nevyskytují odpovídající biotopy, bylo evidentní, že sem jedinec zalétnul z nepříliš vzdáleného okolí. Při cílených průzkumech byl druh zaznamenán v letech 2003–2007 na Piletickém potoce a jeho přítocich severně od Hradce Králové (MIKÁT & ČIP 2004; MOCEK, MIKÁT & ČIP 2006, DOLNÝ et al. 2007). K dalšímu rozšíření znalostí opět přispěla náhoda – v roce 2009 na Radovesické výsypce u Bíliny bylo při mapování jiného naturového druhu šidlatky kroužkované (*Sympecma paedisca*) nutno dojít k vytípané vodní ploše podél „nevzhledného“ odvodňovacího kanálu